

บทที่ 5

ผลการดำเนินโครงการ

บทนี้กล่าวถึงข้อมูลทั่วไปของนักเรียน การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการของโรงเรียนเทศบาลและเขตชนบท และผลการดำเนินโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไป

การคาดหวังครั้งแรกก่อนดำเนินโครงการ ทางโครงการวิจัยต้องการเก็บนักเรียนเฉลี่ยโรงเรียนละ 60 ราย แต่ในช่วงที่ทำการประเมินหลังดำเนินโครงการไม่สามารถเก็บข้อมูลในเด็กคนเดียวกันครบ จึงคัดเลือกเฉพาะเด็กนักเรียนที่ถูกเก็บทั้งก่อนและหลังดำเนินโครงการเท่านั้น โดยเก็บในหมู่บ้านโนนชัย 53 ราย บ้านบะขาม 50 ราย บ้านป่าซาด 44 ราย และบ้านหนองกุ้ง 39 ราย

อัตราส่วนระหว่างเพศนั้นพบว่าโรงเรียนเทศบาลโรงเรียนบ้านโนนชัย มีเพศชายร้อยละ 49.1 ในบ้านบะขามมีเพศชายร้อยละ 54.0 ส่วนในโรงเรียนเขตชนบทบ้านป่าซาดและบ้านหนองกุ้งมีนักเรียนชาย 54.5 และ 48.7 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 4 ร้อยละของนักเรียนในเขตโรงเรียนเทศบาลและเขตชนบทแยกตามเพศ

เพศ	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ชาย	49.1	54.0	54.5	48.7
หญิง	50.9	46.0	45.5	51.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ด้านอายุนั้นพบว่า นักเรียนในทั้ง 4 หมู่บ้านมีอายุเฉลี่ยประมาณ 9 ปี (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 อายุเฉลี่ย (ปี) ของนักเรียนในเขตโรงเรียนเทศบาลและเขตชนบท

เขตเทศบาล		เขตชนบท	
บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
9.47 ± 1.76	9.50 ± 1.74	9.64 ± 1.79	9.67 ± 1.74

จำนวนเงินที่ได้มาโรงเรียนนั้นพบว่า นักเรียนจากโรงเรียนเขตเทศบาลบ้านโนนชัย และบ้านบะขาม ได้เงินมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 11.77 บาท และ 15.92 บาท ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนเขตชนบทบ้านป่าซาดและบ้านหนองกุง ได้เงินมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 6.27 บาท และ 3.97 บาท ตามลำดับ (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินที่นักเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทได้มาโรงเรียนในแต่ละวัน

เขตเทศบาล		เขตชนบท	
บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
11.77 ± 4.47	15.92 ± 6.47	6.27 ± 2.79	3.97 ± 2.59

5.2 การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมก่อนและหลัง ดำเนินโครงการ

5.2.1 ประโยชน์ของเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนม

พบว่า เด็กนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีความรู้ถึงประโยชน์ของเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 84.9 และร้อยละ 75.0 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในกลุ่มทดลองบ้านบะขามมีความรู้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจาก

เดิมร้อยละ 10.0 และโรงเรียนบ้านหนองกุ้งมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 (ดูรายละเอียดในตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงประโยชน์ของเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	13.2	16.0	18.2	25.6
หลังดำเนินโครงการ	98.1	26.0	93.2	30.8
การเปลี่ยนแปลง	84.9	10.0	75.0	5.2

ส่วนแหล่งความรู้ถึงประโยชน์ของเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมพบว่า ในโรงเรียนบ้านโนนชัย แหล่งความรู้ที่นักเรียนในโรงเรียนนี้ได้รับมากที่สุดคือ หนังสือการ์ตูนและครู ร้อยละ 94.3 และ 77.4 ตามลำดับ ส่วนแหล่งของข้อมูลที่นักเรียนโรงเรียนบ้านป่าซาดได้รับมากที่สุดคือครู พบถึงร้อยละ 81.8 รองลงมาเป็นหนังสือการ์ตูน ร้อยละ 61.4 (ดูรายละเอียดในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ร้อยละของแหล่งข้อมูลด้านประโยชน์ของเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	18.2	0.0
ครู	77.4	22.0	81.8	23.1
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	0.0	0.0	0.0	0.0
โทรทัศน์	34.0	16.0	0.0	2.6
หนังสือการ์ตูน	94.3	0.0	61.4	0.0
หออกระจายข่าว	5.7	0.0	9.1	0.0
พ่อแม่	0.0	2.0	0.0	5.1

ส่วนการเห็นด้วยต่อการสังเกตเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมนั้นพบว่านักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 17.0 ส่วนในโรงเรียนบ้านป่าซาดพบว่าการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 17.0 สำหรับนักเรียนในโรงเรียนควบคุมบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.1 ส่วนนักเรียนบ้านบะขามกลับพบว่าไม่เห็นด้วยกับการสังเกตเครื่องหมาย “อย.” เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.0 (ดูตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยต่อการสังเกตเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	81.1	84.0	34.1	7.7
หลังดำเนินโครงการ	98.1	82.0	93.2	33.3
การเปลี่ยนแปลง	17.0	-2.0	59.1	25.6

ในการเลือกซื้อขนมโดยสังเกตเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยมีการเปลี่ยนแปลงในการเลือกซื้อขนมโดยการสังเกตเครื่องหมายดังกล่าวถึงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 75.5 รองลงมาเป็นโรงเรียนบ้านป่าซาด พบเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 54.6 ส่วนในโรงเรียนควบคุมบ้านป่าซาดมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก โดยพบเปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 5.1 ส่วนนักเรียนในบ้านบะขามกลับพบว่าในการเลือกซื้อขนมโดยการสังเกตเครื่องหมายดังกล่าวเปลี่ยนแปลงลดลงจากเดิมร้อยละ 4.0 โดยให้เหตุผลว่าลืมสังเกต (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท ในการเลือกซื้อขนม โดยสังเกตเครื่องหมาย “อย.” บนภาชนะบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	15.1	18.0	31.8	7.7
หลังดำเนินโครงการ	90.6	14.0	86.4	12.8
การเปลี่ยนแปลง	75.5	-4.0	54.6	5.1

5.2.2 สถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุบนภาชนะบรรจุขนม

จากการประเมินพบว่านักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านป่าซาดมีความรู้ถึงประโยชน์ของการระบุสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิต หรือหมดอายุบนภาชนะบรรจุขนม มีการเปลี่ยนแปลงความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 81.8 รองลงมาเป็นโรงเรียนบ้านโนนชัย พบเปลี่ยนแปลงร้อยละ 66.1 สำหรับนักเรียนในโรงเรียนควบคุมบ้านบะขามมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10.0 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่พบว่ามีเปลี่ยนแปลง (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงประโยชน์ของการระบุสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิต หรือหมดยุบนภาษาชนะบรรจุนม ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	22.6	24.0	11.4	2.6
หลังดำเนินโครงการ	88.7	34.0	93.2	2.6
การเปลี่ยนแปลง	66.1	10.0	81.8	0.0

แหล่งความรู้ที่นักเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดได้รับนั้นพบว่า ส่วนใหญ่ได้จากครูร้อยละ 77.4 และ 84.1 ตามลำดับ รองลงมาได้รับจากหนังสือการ์ตูน โดยนักเรียนในโรงเรียนบ้านโนนชัยได้รับร้อยละ 43.4 และนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าซาดได้รับร้อยละ 38.6 (ดูตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านประโยชน์ของการระบุสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตบนภาษาชนะบรรจุนมของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	3.3	0.0
ครู	77.4	26.0	84.1	0.0
โทรทัศน์	13.2	10.0	4.5	2.6
หนังสือการ์ตูน	43.4	0.0	38.6	0.0

ส่วนการเห็นด้วยที่ต้องสังเกตสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตหรือหอดอายุบนภาชนะบรรจุขนมก่อนเลือกซื้อขนมที่พบว่า นักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยมีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นด้วยกับการสังเกตดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 84.9 รองลงมาเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าซาด พบเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 61.4 ส่วนในโรงเรียนควบคุมบ้านหนองกุงพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ส่วนนักเรียนบ้านบะขามพบมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 10.0 (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 8 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยที่ต้องสังเกตสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตหรือหอดอายุบนภาชนะบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	3.8	20.0	38.6	2.6
หลังดำเนินโครงการ	88.7	30.0	100.0	2.6
การเปลี่ยนแปลง	84.9	10.0	61.4	0.0

ในการเลือกซื้อขนมโดยการสังเกตสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตหรือหอดอายุบนภาชนะบรรจุขนมพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านป่าซาดมีนักเรียนเลือกซื้อขนมโดยการสังเกตดังกล่าวก่อนซื้อเพิ่มจากเดิมร้อยละ 43.2 รองลงมาเป็นนักเรียนจากโรงเรียนบ้านโนนชัย ร้อยละ 39.6 ส่วนในกลุ่มควบคุมนั้นพบว่า โรงเรียนบ้านหนองกุงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ แต่ นักเรียนบ้านบะขามกลับพบว่า การเลือกซื้อขนมโดยการสังเกตดังกล่าวลดลงร้อยละ 8.0 โดยให้เหตุผลว่าลืมสังเกต ตัวหนังสือเล็กหรือเป็นตัวเลขระบบต่างประเทศอ่านไม่เข้าใจ (ดูตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เลือกขนมโดยสังเกตสถานที่และวันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุบนภาชนะบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	17.0	20.0	34.1	5.1
หลังดำเนินโครงการ	56.6	12.0	77.3	5.1
การเปลี่ยนแปลง	39.6	-8.0	43.2	0.0

5.2.3 โทษของการใช้มือไม่สะอาดจับขนมรับประทาน

พบว่า นักเรียนในโรงเรียนทดลองทั้งบ้านป่าซาดและบ้านโนนชัยหลังดำเนินโครงการมีความรู้ถึงโทษของการใช้มือไม่สะอาดจับขนมรับประทาน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจากก่อนเริ่มโครงการนั้นพบว่า โรงเรียนบ้านป่าซาดและบ้านโนนชัยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 28.3 และ 31.8 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามไม่พบมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงพบเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 10.2 (ดูตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงโทษของการใช้มือไม่สะอาดจับขนมรับประทานก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	71.7	50.0	68.2	74.4
หลังดำเนินโครงการ	100.0	50.0	100.0	84.6
การเปลี่ยนแปลง	28.3	0.0	31.8	10.2

ส่วนแหล่งความรู้ที่นักเรียนบ้านป่าขาดและบ้านโนนชัยได้รับคือครู โดยพบร้อยละ 95.5 และ 88.7 ตามลำดับ รองลงมาเป็นหนังสือการ์ตูน โดยพบว่านักเรียนบ้านโนนชัยได้รับความรู้จากสื่อนี้ร้อยละ 24.5 ส่วนบ้านป่าขาดได้รับความรู้จากสื่อนี้ร้อยละ 27.3 (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านโทษของการใช้มือไม่สะอาดจับขนมรับประทานของนักเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าขาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	9.1	0.0
ครู	88.7	40.0	95.5	71.8
หนังสือการ์ตูน	24.5	0.0	27.3	0.0
พ่อแม่	18.9	32.0	4.5	20.5

ส่วนการเห็นด้วยที่ควรล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนใช้มือจับขนม นั้นพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าขาดหลังดำเนินโครงการพบนักเรียนทุกคนมีความรู้เพิ่มขึ้น แต่ถ้าเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจากเดิมก่อนเริ่มโครงการพบโรงเรียนบ้านโนนชัยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 7.5 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าขาดพบเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 25.0 ส่วนในกลุ่มควบคุมพบว่าโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเพียงร้อยละ 5.1 ส่วนนักเรียนบ้านปะขามกลับพบว่า จำนวนนักเรียนที่เห็นด้วยกับการล้างมือก่อนใช้จับขนมมีจำนวนลดลงร้อยละ 6 โดยให้เหตุผลว่าใช้มือเช็ดกางเกงหรือกระโปรงก็สะอาดแล้ว อีกรายเห็นว่ามือสะอาดอยู่แล้วไม่ต้องล้างก็ได้ (ดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยที่ควรล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนใช้จับขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	92.5	80.0	75.0	74.4
หลังดำเนินโครงการ	100.0	74.0	100.0	79.5
การเปลี่ยนแปลง	7.5	-6.0	25.0	5.1

การล้างมือก่อนจับขนมรับประทานนั้นพบว่า นักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 64.2 และ 86.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมทั้งบ้านบะขามและบ้านหนองกุ้งพบว่า จำนวนนักเรียนล้างมือก่อนจับขนมนั้นมีจำนวนน้อยมาก และหลังจากดำเนินโครงการพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย (ดูตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ล้างมือก่อนจับขนมรับประทานก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	26.4	4.0	6.8	10.3
หลังดำเนินโครงการ	90.6	4.0	93.5	10.3
การเปลี่ยนแปลง	64.2	0.0	86.4	0.0

5.2.4 โทษของการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนม

ความรู้ถึงโทษของการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนมพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 52.8 และ 68.2 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านหนองกุงมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนดำเนินโครงการร้อยละ 5.1 ส่วนนักเรียนบ้านบะขามไม่พบมีการเปลี่ยนแปลง (ดูตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงโทษของการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	41.5	40.0	31.8	12.8
หลังดำเนินโครงการ	94.3	40.0	100.0	17.9
การเปลี่ยนแปลง	52.8	0.0	68.2	5.1

สำหรับแหล่งความรู้ถึงโทษของการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางแหล่งที่สำคัญคือครู ซึ่งให้ความรู้แก่นักเรียนถึงร้อยละ 88.7 และ 93.2 ตามลำดับ แหล่งความรู้รองลงมาของโรงเรียนบ้านโนนชัยคือ พ่อแม่ พบถึงร้อยละ 39.6 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าซางแหล่งความรู้ ได้แก่ หนังสือการ์ตูน โดยพบถึงร้อยละ 43.2 (ดูตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านโทษของการใช้มือไม่สะอาดจับนมรับ
ประทานของนักเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	4.5	0.0
ครู	88.7	18.0	93.2	0.0
หนังสือการ์ตูน	18.9	0.0	43.2	0.0
หอกระจายข่าว	9.4	0.0	27.3	0.0
พ่อแม่	39.6	36.0	22.7	17.9

สำหรับการไม่เห็นด้วยต่อการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับวิธีดังกล่าวเปลี่ยนแปลงจากก่อนเริ่มดำเนินโครงการร้อยละ 26.4 และ 59.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านบะขามและโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุนมเปลี่ยนแปลงจากก่อนดำเนินโครงการร้อยละ 10.0 และ 2.6 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ไม่เห็นด้วยต่อการ
ใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	13.2	28.0	27.3	33.3
หลังดำเนินโครงการ	39.6	38.0	86.4	35.9
การเปลี่ยนแปลง	26.4	10.0	59.1	2.6

ส่วนการไม่ใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนมนั้นพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดหลังดำเนินโครงการมีการปฏิบัติถูกต้องเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 58.5 และ 22.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมพบว่าโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการปฏิบัติถูกต้องเพิ่มขึ้นจากเดิมเพียงร้อยละ 2.5 ส่วนบ้านบะขามกลับมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถูกต้องลดลงจากเดิมร้อยละ 12.0 โดยได้รับเหตุผลว่าลืมและใช้มือฉีกไม่ออก (ดูตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ไม่ใช้ปากฉีกห่อหรือถุงบรรจุขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	22.6	46.0	52.3	23.1
หลังดำเนินโครงการ	81.1	34.0	75.0	25.6
การเปลี่ยนแปลง	58.5	-12.0	22.7	2.5

5.2.5 การรับประทานขนมก่อนรับประทานอาหาร

ความรู้ถึงข้อเสียของการรับประทานขนมก่อนรับประทานอาหารพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนดำเนินโครงการร้อยละ 67.9 และ 84.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านบะขามและบ้านหนองกุงพบมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.0 และ 5.1 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงข้อเสียของการรับประทานขนมก่อนรับประทานอาหารก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	28.3	46.0	15.9	12.8
หลังดำเนินโครงการ	96.2	52.0	100.0	17.9
การเปลี่ยนแปลง	67.9	6.0	84.1	5.1

ส่วนแหล่งข้อมูลของโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดที่สำคัญ ได้แก่ ครู โดยพบถึงร้อยละ 90.6 และ 75.0 ตามลำดับ ส่วนสื่ออื่นที่รองมานั้นในโรงเรียนบ้านโนนชัย ได้แก่ พ่อแม่ โดยพบถึงร้อยละ 30.2 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงนั้นแหล่งข้อมูล รองลงมาได้แก่ พ่อแม่ โดยพบถึงร้อยละ 25.0 (ดูตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ร้อยละของแหล่งข้อมูลด้านข้อเสียของการรับประทานขนมก่อนรับประทานอาหารของนักเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	18.2	0.0
ครู	90.6	44.0	75.0	10.3
โทรทัศน์	0.0	4.0	0.0	2.6
หนังสือการ์ตูน	28.3	0.0	15.9	0.0
หออกระจายข่าว	17.0	0.0	9.1	0.0
พ่อแม่	30.2	14.0	25.0	15.4

ส่วนการเห็นด้วยกับการรับประทานอาหารแต่ละมื้อนั้น ในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางพบมีจำนวนนักเรียนที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากก่อนดำเนินโครงการร้อยละ 20.8 และ 22.7 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.6 ส่วนบ้านชะมอกลับพบผู้เห็นด้วยลดลงร้อยละ 2.0 (ดูตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยกับการรับประทานอาหารขนมหลังรับประทานอาหารแต่ละมื้อก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะมอ (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	71.7	88.0	77.3	41.0
หลังดำเนินโครงการ	92.5	86.0	100.0	43.6
การเปลี่ยนแปลง	20.8	-2.0	22.7	2.6

ในการรับประทานอาหารขนมหลังรับประทานอาหารในแต่ละมื้อนั้นพบว่า โรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางมีการปฏิบัติดังกล่าวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนดำเนินโครงการร้อยละ 20.8 และ 6.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านชะมอพบเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 สำหรับโรงเรียนบ้านหนองกุงกลับพบการปฏิบัติดังกล่าวลดลงร้อยละ 2.6 โดยให้เหตุผลว่าริบมาโรงเรียน ไม่มีเวลารับประทานอาหารที่บ้าน (ดูตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่รับประทานขนม
หลังรับประทานอาหารในแต่ละมื้อก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	71.7	84.0	84.1	79.5
หลังดำเนินโครงการ	92.5	90.0	90.9	76.9
การเปลี่ยนแปลง	20.8	6.0	6.8	-2.6

5.2.6 โทษของการรับประทานขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมเป็นประจำ

ด้านความรู้ถึงโทษของการรับประทานขนมและน้ำหวาน หรือน้ำอัดลมเป็นประจำพบว่า กลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดหลังจากดำเนินโครงการมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 69.8 และ 36.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมนักเรียนบ้านบะขาม การประเมินก่อนและหลังดำเนินโครงการพบว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ สำหรับโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้น (ดูตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงโทษของ
การรับประทานขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้ม ๆ เป็นประจำก่อนและ
หลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	26.4	44.0	56.8	33.3
หลังดำเนินโครงการ	96.2	44.0	93.2	35.9
การเปลี่ยนแปลง	69.8	0.0	36.4	2.6

แหล่งความรู้ที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มทดลองได้รับนั้นพบว่า ป้ายโปสเตอร์ของทั้งโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญคือ พบถึงร้อยละ 67.9 และ 75.0 ตามลำดับ รองลงมาเป็นครู ซึ่งนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนชัยได้รับถึงร้อยละ 63.2 และนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าซางได้รับร้อยละ 72.7 (ดูตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านโทษของการรับประทานขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้ม ๆ ของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	11.4	0.0
ครู	63.2	38.0	72.7	33.3
โทรทัศน์	11.3	10.0	6.8	7.7
หนังสือการ์ตูน	18.9	0.0	18.2	0.0
หอกระจายข่าว	5.7	0.0	9.1	0.0
ป้ายโปสเตอร์	67.9	0.0	75.0	0.0
พ่อแม่	0.0	2.0	9.1	0.0

ด้านทัศนคติที่มีต่อการรับประทานขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้มเป็นประจําพบว่า ในโรงเรียนกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางที่แสดงความไม่เห็นด้วยต่อการบริโภคดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากก่อนเริ่มดำเนินโครงการร้อยละ 47.2 และ 40.9 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก โดยพบว่านักเรียนในบ้านปะขามและโรงเรียนบ้านหนองกุง มีการเปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 2.0 และ 2.6 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ไม่เห็นด้วยต่อการ
 รับประทานขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้ม ๆ เป็นประจำก่อนและหลัง
 ดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	22.6	32.0	45.5	25.6
หลังดำเนินโครงการ	69.8	34.0	86.4	28.2
การเปลี่ยนแปลง	47.2	2.0	40.9	2.6

ด้านการปฏิบัติพบว่า นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาด
 ที่ไม่บริโภคขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้มเป็นประจำ เมื่อเทียบกับก่อนดำเนิน
 โครงการมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.2 และ 79.6 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
 บ้านบะขามกลับพบว่าจำนวนผู้ไม่บริโภคขนมและน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้มเป็นประจำ
 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.0 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่พบมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อ
 เทียบกับก่อนการดำเนินโครงการ (ดูตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ไม่รับประทานขนม
 และน้ำหวานหรือน้ำอัดลมที่มีสีเข้มก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	9.4	12.0	13.6	15.4
หลังดำเนินโครงการ	56.6	6.0	93.2	15.4
การเปลี่ยนแปลง	47.2	-6.0	79.6	0.0

5.2.7 ขนที่มีเชื้อราหรือการบูดเน่าบางส่วน

ปกติขนที่มีเชื้อราหรือบูดเน่าที่เด่นชัดนักเรียนมักทิ้งไม่นำมารับประทาน แต่ในขนที่มีเชื้อราหรือการบูดเน่าเป็นบางส่วนนั้นนักเรียนมักมีพฤติกรรมที่ยังไม่ถูกต้องนัก จากการประเมินความรู้ในโรงเรียนกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาด มีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนการดำเนินโครงการร้อยละ 39.6 และ 50.0 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมพบว่าเป็นบ้านบะขามไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย ส่วนในโรงเรียนบ้านหนองกุงนั้นพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการร้อยละ 7.7 (ดูตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ว่าเมื่อพบขนที่มีราหรือบูดเน่าบางส่วนไม่ควรรับประทานก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	56.6	58.0	50.0	56.4
หลังดำเนินโครงการ	96.2	58.0	100.0	64.1
การเปลี่ยนแปลง	39.6	0.0	50.0	7.7

แหล่งความรู้ที่นักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดได้รับนั้นพบว่าครูเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่สุด โดยพบร้อยละ 81.1 และ 70.5 ตามลำดับ รองลงมาเป็นหนังสือการ์ตูน โดยพบร้อยละ 13.2 และ 27.3 ตามลำดับ เช่นกัน (ดูตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารถึงการปฏิบัติต่อชนที่มีราหรือบุคเนำบางส่วนของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	6.8	5.1
ครู	81.1	42.0	70.5	59.0
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	0.0	0.0	0.0	10.3
หนังสือการ์ตูน	13.2	0.0	27.3	0.0
หอกระจายข่าว	9.4	0.0	18.2	0.0
พ่อแม่	9.4	18.0	2.3	7.7

ส่วนการเห็นด้วยที่ไม่ควรรับประทานขนมที่บางส่วนขึ้นราหรือบูคเนำนั้นพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนทดลองทั้งบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดนั้น ก่อนดำเนินโครงการนักเรียนเห็นด้วยว่าควรทิ้งไปอยู่สูงมากแล้ว เมื่อดำเนินโครงการพบว่าจำนวนนักเรียนเห็นด้วยในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 และ 6.8 ตามลำดับ ในกลุ่มทดลองพบว่านักเรียนบ้านบะขามไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุ้งพบมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น (ดูตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยกับการไม่รับประทานขนมที่บางส่วนขึ้นราหรือบูคเนำก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	83.0	72.0	93.2	66.7
หลังดำเนินโครงการ	98.1	72.0	100.0	69.2
การเปลี่ยนแปลง	15.1	0.0	6.8	2.5

ในทางปฏิบัติพบว่านักเรียนในโรงเรียนกลุ่มทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดก่อนเริ่มดำเนินโครงการก็มีการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องดังกล่าวสูงอยู่แล้ว และหลังดำเนินโครงการพบว่านักเรียนที่ปฏิบัติถูกต้องในเรื่องดังกล่าวมีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 22.6 และ 6.8 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มทดลองบ้านบะขามไม่พบมีการเปลี่ยนแปลง สำหรับโรงเรียนบ้านหนองกุงพบมีนักเรียนจำนวนร้อยละ 9.2 ปฏิบัติถูกต้องเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (ดูตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่ทั้งขมนทั้งหมดถ้าพบว่ามีเชื้อราขึ้นหรือบูดเน่าก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	77.4	76.0	93.2	60.0
หลังดำเนินโครงการ	100.0	76.0	100.0	69.2
การเปลี่ยนแปลง	22.6	0.0	6.8	9.2

5.2.8 โทษของการรับประทานขนมสำเร็จรูปโดยไม่ลวกหรือต้มให้สุก

พบว่า หลังดำเนินโครงการในกลุ่มโรงเรียนทดลองนักเรียนทุกคนมีความรู้ถึงเรื่องดังกล่าว ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินโครงการพบว่าการเปลี่ยนแปลงจากเดิมในโรงเรียนบ้านโนนชัยร้อยละ 54.7 และโรงเรียนบ้านป่าซาดร้อยละ 56.8 ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามพบว่าการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 6.0 ส่วนในโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่พบว่าการเปลี่ยนแปลงใด ๆ (ดูตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงโทษของการรับประทานบะหมี่สำเร็จรูปโดยไม่ลวกหรือคั่วให้สุกก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะมาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	45.3	60.0	43.2	25.6
หลังดำเนินโครงการ	100.0	66.0	100.0	25.6
การเปลี่ยนแปลง	54.7	6.0	56.8	0.0

แหล่งความรู้ที่นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดได้รับคือ ครู โดยพบถึงร้อยละ 92.5 และ 79.5 ตามลำดับ รองลงมาพบว่าในโรงเรียนบ้านโนนชัยสื่อที่นักเรียนได้รับคือหนังสือการ์ตูน ซึ่งพบถึงร้อยละ 56.6 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าซาดนั้นพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ดังกล่าวถึงร้อยละ 29.5 (ดูตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านโทษของการรับประทานบะหมี่สำเร็จรูปโดยไม่ลวกหรือคั่วให้สุกของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะมาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	15.1	0.0	29.5	0.0
ครู	92.5	40.0	79.5	15.4
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	0.0	0.0	0.0	7.7
วิทยุ	0.0	12.0	0.0	0.0
โทรทัศน์	0.0	10.0	0.0	0.0
หนังสือการ์ตูน	56.6	0.0	20.5	0.0
หออกระจายข่าว	7.5	0.0	18.2	0.0
พ่อแม่	0.0	20.0	4.5	10.3

ส่วนการเห็นด้วยที่ควรลดหรือดัดบะหมี่สำเร็จรูปก่อนรับประทานทุกครั้งนั้นพบว่าในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัย หลังดำเนินโครงการมีจำนวนนักเรียนที่เห็นด้วยเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 24.6 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าซาดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 22.7 ในกลุ่มควบคุมนั้นพบว่าบ้านบะขามมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10.0 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงมีเด็กนักเรียนไม่เห็นด้วยเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10.3 (ดูตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยที่ควรลดหรือดัดบะหมี่สำเร็จรูปก่อนรับประทานทุกครั้งก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	67.9	52.0	50.0	64.1
หลังดำเนินโครงการ	92.5	62.0	72.7	53.8
การเปลี่ยนแปลง	24.6	10.0	22.7	-10.3

ด้านการปฏิบัตินั้นพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองมีการปฏิบัติที่ถูกต้องเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการ โดยพบในโรงเรียนบ้านโนนชัยร้อยละ 22.7 และโรงเรียนบ้านป่าซาดร้อยละ 27.3 ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามกลับพบว่า มีจำนวนนักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 8.0 โดยให้เหตุผลว่าปกติบะหมี่สำเร็จรูปของละ 1 บาท มักรับประทานโดยไม่นิยมนำมาอยู่แล้ว และบางรายให้เหตุผลว่าไม่มีน้ำร้อน ลวก เป็นต้น ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่พบมีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับก่อนเริ่มการดำเนินโครงการ (ดูตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนที่รับประทานบะหมี่สำเร็จรูปโดยการลวกหรือต้มก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	50.9	50.0	31.8	43.6
หลังดำเนินโครงการ	73.6	42.0	59.1	43.6
การเปลี่ยนแปลง	22.7	-8.0	27.3	0.0

5.2.9 คุณค่าทางอาหารของบะหมี่สำเร็จรูป

ด้านความรู้ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองพบว่าหลังดำเนินโครงการนักเรียนของทั้ง 2 โรงเรียนทุกคนมีความรู้ถึงคุณค่าทางอาหารของบะหมี่สำเร็จรูป ส่วนการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการพบเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 56.6 และ 54.5 ตามลำดับ ในกลุ่มควบคุมนั้นพบว่านักเรียนบ้านบะขามไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ หลังดำเนินโครงการ ส่วนในโรงเรียนบ้านหนองกุ้งมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเพียงร้อยละ 5.1 (ดูตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงคุณค่าทางอาหารของบะหมี่สำเร็จรูปก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	43.4	44.0	45.5	30.8
หลังดำเนินโครงการ	100.0	44.0	100.0	35.9
การเปลี่ยนแปลง	56.6	0.0	54.5	5.1

แหล่งความรู้ที่สำคัญของนักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางที่สำคัญ ได้แก่ ครู ซึ่งพบถึงร้อยละ 90.6 และ 90.9 ตามลำดับ ส่วนแหล่งความรู้ที่สำคัญรองลงมาคือ โทรทัศน์ โดยพบร้อยละ 28.3 และ 18.2 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านคุณค่าอาหารของบะหมี่สำเร็จรูปของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ครู	90.6	28.0	90.9	17.9
วิทยุ	7.5	0.0	0.0	2.6
โทรทัศน์	28.3	20.0	18.2	17.9
หอยกระเจียวขาว	18.9	0.0	0.0	0.0
วีดิทัศน์ “ดึกด็อก”	0.0	0.0	13.6	0.0

การเห็นด้วยที่ควรใส่ผัก ไข่ หรือเนื้อสัตว์ลงในบะหมี่สำเร็จรูปพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางมีนักเรียนเห็นด้วยต่อการปฏิบัติดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 7.6 และ 54.5 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมบ้านชะขามไม่พบมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ โรงเรียนบ้านหนองกุงนั้นหลังดำเนินโครงการพบเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 7.7 (ดูตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยที่ควรใส่ผัก ไข่ หรือเนื้อสัตว์ ลงในบะหมี่สำเร็จรูปก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	83.0	96.0	45.5	51.3
หลังดำเนินโครงการ	90.6	96.0	100.0	59.0
การเปลี่ยนแปลง	7.6	0.0	54.5	7.7

ในการปฏิบัตินั้นพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีการปฏิบัติดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 3.8 และ 29.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5.1 ในบ้านชะขามกลับพบจำนวนนักเรียนที่ไม่นิยมใส่ผัก ไข่ หรือเนื้อสัตว์ ลงในบะหมี่สำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 4.0 (ดูตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่รับประทานบะหมี่สำเร็จรูปโดยใส่ผัก ไข่ หรือเนื้อสัตว์ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	66.0	92.0	59.1	43.6
หลังดำเนินโครงการ	69.8	88.0	88.6	48.7
การเปลี่ยนแปลง	3.8	-4.0	29.5	5.1

5.2.10 โทษของการรับประทานขนมหวานบ่อย ๆ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาฟันผุ

ความรู้ถึงโทษของการรับประทานขนมหวานบ่อย ๆ แล้วนำไปสู่ปัญหาฟันผุพบว่า นักเรียนทุกคนในกลุ่มโรงเรียนทดลองหลังการดำเนินโครงการมีความรู้เรื่องนี้ครบทุกคน โดยที่นักเรียนในโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาด มีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 15.1 และ 6.8 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามมีความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.0 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ดูตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงโทษของการรับประทานขนมหวานบ่อย ๆ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	84.9	84.0	93.2	74.4
หลังดำเนินโครงการ	100.0	86.0	100.0	74.4
การเปลี่ยนแปลง	15.1	2.0	6.8	0.0

แหล่งความรู้ในด้านนี้ของกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาด แหล่งที่สำคัญที่สุดคือครู โดยพบร้อยละ 86.8 และ 88.6 ตามลำดับ รองลงมาเป็นสื่อวีดิทัศน์เรื่อง “ดีก็ดื่อก” โดยพบร้อยละ 35.4 และ 25.0 ตามลำดับเช่นกัน (ดูตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวด้านโทษการรับประทานขนมหวานบ่อย ๆ ของ
นักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	13.7	0.0	11.4	0.0
ครู	86.8	74.0	88.6	66.7
โทรทัศน์	15.1	12.0	0.0	5.1
หนังสือการ์ตูน	24.5	0.0	15.9	0.0
หอยกระยาข่าว	11.3	0.0	9.1	0.0
วีดิทัศน์ “ด็กต็อก”	35.4	0.0	25.0	0.0
ป้ายโปสเตอร์	0.0	0.0	22.7	0.0
พ่อแม่	17.0	28.0	4.5	10.3

ด้านความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับการบ้วนปากหรือแปรงฟันหลังรับประทานขนมพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดหลังดำเนินโครงการมีความรู้เรื่องนี้เพิ่มขึ้นทุกคน เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจากก่อนเริ่มดำเนินโครงการพบนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองมีการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 5.7 และ 4.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมทั้งบ้านบะขามและบ้านหนองกุงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินโครงการพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ (ดูตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยที่ควรบ้วนปากหรือแปรงฟันหลังรับประทานอาหารนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	94.3	84.0	95.5	71.8
หลังดำเนินโครงการ	100.0	84.0	100.0	71.8
การเปลี่ยนแปลง	5.7	0.0	4.5	0.0

ในการปฏิบัติด้วยการบ้วนปากหรือแปรงฟันหลังรับประทานอาหารนมที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดมีผู้ปฏิบัติดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 39.6 และ 27.3 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามไม่พบมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงกลับพบว่ามีจำนวนนักเรียนที่ไม่บ้วนปากหรือแปรงฟันหลังรับประทานอาหารนมเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.6 โดยให้เหตุผลว่าลืม (ดูตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่บ้วนปากหรือแปรงฟันหลังรับประทานอาหารนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	39.6	28.0	40.9	7.7
หลังดำเนินโครงการ	79.2	28.0	68.2	5.1
การเปลี่ยนแปลง	39.6	0.0	27.3	-2.6

5.2.11 ผลการรับประทานขนมที่เป็นแป้งและน้ำตาลไม่มีกากใย

ความรู้ถึงข้อเสียของการรับประทานขนมที่เป็นแป้งและน้ำตาลไม่มีกากใยในกลุ่มโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดพบว่า หลังดำเนินโครงการนักเรียนทุกคนมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 71.7 และ 61.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามพบว่าร้อยละ 4.0 มีความรู้ลดลง ส่วนในโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เมื่อเทียบกับก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (ดูตารางที่ 47)

ตารางที่ 47 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้ถึงผลการรับประทานขนมที่เป็นแป้งและน้ำตาลไม่มีกากใยก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	28.3	66.0	38.6	53.8
หลังดำเนินโครงการ	100.0	62.0	100.0	53.8
การเปลี่ยนแปลง	71.7	-4.0	61.4	0.0

แหล่งความรู้ที่นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาด แหล่งความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ครู โดยพบร้อยละ 62.3 และ 75.0 ตามลำดับ แหล่งความรู้อื่นที่สำคัญในโรงเรียนบ้านโนนชัย ได้แก่ วิทยุทัศน์เรื่อง “ดึกด็อก” พบร้อยละ 28.3 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าซาดแหล่งความรู้อีกแหล่งที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือการ์ตูน ซึ่งพบถึงร้อยละ 22.7 ของนักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งนี้ (ดูตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวด้านผลการรับประทานขนมที่เป็นแป้งและน้ำตาลไม่มีกากใยของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.0	0.0	13.6	0.0
ครู	62.3	50.0	75.0	51.3
ญาติหรือเพื่อนบ้าน	0.0	0.0	0.0	2.6
โทรทัศน์	0.0	10.0	4.5	0.0
หนังสือการ์ตูน	18.9	0.0	22.7	0.0
วิทยุทัศน์ “ดึกด็อก”	28.3	0.0	11.4	0.0
เกิดขึ้นกับตนเอง	0.0	8.0	2.3	2.6

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อการลดการรับประทานขนมลงพบว่า ในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัย นักเรียนเห็นด้วยที่จะลดการรับประทานขนมลงจากเดิมร้อยละ 17.0 ส่วนโรงเรียนบ้านป่าซาดไม่พบมีการเปลี่ยนแปลงเลย นอกจากนี้ในกลุ่มควบคุมบ้านปะขามก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุ้งพบว่าทัศนคติที่มีต่อการลดรับประทานขนมลงกลับพบลดลงจากเดิมร้อยละ 17.9 โดยให้เหตุผลว่าตนเองรับประทานไม่ได้เนื่องจากเห็นเพื่อน ๆ รับประทาน (ดูตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยต่อการลดการรับประทานขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านปะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	79.2	70.0	79.5	76.9
หลังดำเนินโครงการ	96.2	70.0	79.5	59.0
การเปลี่ยนแปลง	17.0	0.0	0.0	-17.9

ด้านอาการผิดปกติจากการรับประทานขนมหรือน้ำหวานมาก ๆ พบว่า กลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางมีเด็กนักเรียนที่อาการผิดปกติลดลงจากเดิมร้อยละ 17.0 และ 11.4 ตามลำดับ ซึ่งจากการสอบถามถึงอาการผิดปกติที่พบคือ อาการท้องผูก ไม่อยากอาหาร แน่นและปวดท้อง ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามนั้นพบว่า นักเรียนมีอาการผิดปกติเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.0 ส่วนโรงเรียนบ้านหนองกุงไม่พบมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (ดูตารางที่ 50)

ตารางที่ 50 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่มีอาการผิดปกติเมื่อรับประทานขนมหรือน้ำหวานมาก ๆ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	26.4	14.0	15.9	10.3
หลังดำเนินโครงการ	9.4	20.0	4.5	10.3
การเปลี่ยนแปลง	17.0	6.0	11.4	0.0

5.2.12 การใช้จ่ายเงินที่เหมาะสม

ด้านความรู้เรื่องการใช้จ่ายเงินค่าอาหารที่เหมาะสมนั้นพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซางมีความรู้เพิ่มขึ้นทุกคน โดยเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 11.3 และ 6.8 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามและโรงเรียนบ้านหนองกุงมีการเปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 4.0 และ 5.1 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 51)

ตารางที่ 51 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลและเขตชนบทที่มีความรู้เรื่องการใช้จ่ายเงินค่าอาหารที่เหมาะสมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	88.7	66.0	93.2	92.3
หลังดำเนินโครงการ	100.0	70.0	100.0	97.4
การเปลี่ยนแปลง	11.3	4.0	6.8	5.1

แหล่งความรู้ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาดที่สำคัญคือครู โดยพบถึงร้อยละ 90.6 และ 97.7 ตามลำดับ แหล่งข้อมูลรองลงมาของโรงเรียนบ้านโนนชัยคือ หอกระจายข่าวโดยพบร้อยละ 15.1 ที่นักเรียนได้รับแหล่งความรู้จากที่นี่ ส่วนในโรงเรียนบ้านป่าซาดแหล่งความรู้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งคือ พ่อและแม่ โดยพบถึงร้อยละ 20.5 (ดูตารางที่ 52)

ตารางที่ 52 ร้อยละของแหล่งข้อมูลข่าวด้านการใช้จ่ายเงินค่าอาหารของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบท

แหล่งข้อมูล	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านชะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาด (n = 44 คน)	บ้านหนองกุ้ง (n = 39 คน)
ครู	90.6	70.0	97.7	84.6
หนังสือการ์ตูน	11.3	0.0	7.7	0.0
หอกระจายข่าว	15.1	0.0	2.6	0.0
พ่อแม่	0.0	12.0	20.5	20.5

ความคิดเห็นถึงการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสมด้วยการเก็บออมเงินหรือใช้เงินที่ได้รับมาโรงเรียนกับการซื้อนม ผลไม้ หรือกับข้าว แทนที่จะซื้อขนม พบว่านักเรียนเกือบทุกคนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาง เห็นด้วยกับการใช้จ่ายดังกล่าวและมีความคิดเห็นเพิ่มขึ้นจากก่อนเริ่มโครงการร้อยละ 13.2 และ 13.6 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมบ้านบะขามและบ้านหนองกุง พบเปลี่ยนแปลงร้อยละ 12.0 และ 10.3 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทที่เห็นด้วยต่อการเก็บออมเงินหรือใช้เงินที่ได้รับมาโรงเรียนกับการซื้อนม ผลไม้ หรือกับข้าว ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	83.0	64.0	86.4	84.6
หลังดำเนินโครงการ	96.2	76.0	100.0	94.9
การเปลี่ยนแปลง	13.2	12.0	13.6	10.3

ด้านการปฏิบัติพบว่า นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยและบ้านป่าซาง มีการใช้จ่ายเงินเหมาะสมมากขึ้นจากเดิมร้อยละ 39.6 และ 59.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมบ้านบะขามและบ้านหนองกุงก็พบเพิ่มขึ้นจากเดิมเช่นกัน ร้อยละ 8.0 และ 17.9 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 54)

ตารางที่ 54 ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนเขตเทศบาลและเขตชนบทกับการใช้จ่ายเงินที่ได้รับมาโรงเรียนอย่างเหมาะสมก่อนและหลังดำเนินโครงการ

ระยะประเมิน	เขตเทศบาล		เขตชนบท	
	บ้านโนนชัย (n = 53 คน)	บ้านบะขาม (n = 50 คน)	บ้านป่าซาง (n = 44 คน)	บ้านหนองกุง (n = 39 คน)
ก่อนดำเนินโครงการ	20.8	8.0	4.5	7.7
หลังดำเนินโครงการ	60.4	16.0	63.6	25.6
การเปลี่ยนแปลง	39.6	8.0	59.1	17.9

5.3 ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ แบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

5.3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนม

5.3.1.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการของแต่ละโรงเรียน

1) โรงเรียนเขตเทศบาล พบว่า นักเรียนในโรงเรียนบ้านโนนชัยซึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง มีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริโภคขนมหลังการดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการที่ $\alpha = 0.01$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 55)

ส่วนนักเรียนในโรงเรียนบ้านบะขาม ซึ่งเป็นโรงเรียนควบคุมพบว่า นักเรียนมีความรู้ และ การปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริโภคขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการไม่มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.01$ ส่วนทัศนคตินั้นกลับพบว่า หลังการดำเนินโครงการมีความแตกต่างจากก่อนการดำเนินโครงการที่ $\alpha = 0.01$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 55)

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมในโรงเรียนเขตเทศบาลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

รายการที่ ประเมิน	ระยะดำเนิน โครงการ	โรงเรียนบ้านโนนชัย					โรงเรียนบ้านบะขาม				
		n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ความรู้	ก่อน	53	5.25	6.27	17.4248	0.0000	50	6.06	6.10	2.2154	0.0158
	หลัง	53	11.59	1.11			50	6.26	5.41		
ทัศนคติ	ก่อน	53	21.10	4.83	4.8129	0.0000	50	29.45	10.63	3.0422	0.0019
	หลัง	53	22.67	0.77			50	30.27	8.66		
การปฏิบัติ	ก่อน	53	3.23	3.00	12.2928	0.0000	50	5.06	3.81	-2.1381	0.0188
	หลัง	53	6.19	1.73			50	4.78	3.22		

2) โรงเรียนชนบท พบว่า นักเรียนในโรงเรียนบ้านป่าขาดซึ่งเป็นโรงเรียนทดลอง มีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริโภคขนมหลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการที่ $\alpha = 0.01$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 56)

ส่วนนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองกุง ซึ่งเป็นโรงเรียนควบคุมพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมก่อนและหลังการดำเนินโครงการแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.01$ ส่วนทัศนคติและการปฏิบัติพบว่าไม่มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.01$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 56)

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการ
บริโภคขนมในโรงเรียนเขตชนบทก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

รายการที่ ประเมิน	ระยะดำเนิน โครงการ	โรงเรียนบ้านป่าขาด					โรงเรียนบ้านหนองกุง				
		n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ความรู้	ก่อน	44	6.00	4.52	16.5060	0.0000	39	4.82	3.24	2.8270	0.0037
	หลัง	44	11.84	0.23			39	5.29	2.64		
ทักษะ	ก่อน	44	30.51	5.64	9.9033	0.0000	39	29.82	11.02	-0.6175	0.2703
	หลัง	44	35.05	1.76			39	29.55	4.74		
การปฏิบัติ	ก่อน	44	5.42	5.73	10.5985	0.0000	39	3.89	2.26	0.4882	0.3141
	หลัง	44	9.53	4.02			39	3.97	2.46		

5.3.1.2 ผลการเปรียบเทียบผลต่างระหว่างโรงเรียนบ้านโนนชัยกับบ้านบะขาม และ โรงเรียนบ้านป่าขาดกับบ้านหนองกุง

1) ผลการเปรียบเทียบโรงเรียนในเขตเทศบาลบ้านโนนชัยและบ้านบะขาม

พบว่า ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโนนชัยมีสูงกว่านักเรียนใน
บ้านบะขามที่ $\alpha = 0.05$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 57)

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลต่างของความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ
เกี่ยวกับการบริโภคขนมในโรงเรียนบ้านโนนชัยและบ้านบะขาม

รายการที่ประเมิน	โรงเรียน	n	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p-value
ความรู้	บ้านโนนชัย	53	6.28	6.98	-15.6793	0.0000
	บ้านบะขาม	50	0.20	0.42		
ทักษะ	บ้านโนนชัย	53	1.57	5.58	-1.7839	0.0388
	บ้านบะขาม	50	0.82	3.53		
การปฏิบัติ	บ้านโนนชัย	53	2.96	3.02	-11.5939	0.0000
	บ้านบะขาม	50	0.29	0.88		

2) ผลการเปรียบเทียบโรงเรียนในเขตชนบทบ้านป่าขาด และบ้านหนองกุง พบว่า ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ของนักเรียนในโรงเรียนบ้านป่าขาดมีสูงมากกว่า นักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองกุงที่ $\alpha = 0.05$ (ดูค่า p-value ในตารางที่ 58)

ตารางที่ 58 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลต่างของความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริโภคขนมในโรงเรียนบ้านป่าขาดและโรงเรียนบ้านหนองกุง

รายการที่ประเมิน	โรงเรียน	n	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p-value
ความรู้	บ้านป่าขาด	44	5.84	5.38	-13.1447	0.0000
	บ้านหนองกุง	39	0.47	1.07		
ทักษะ	บ้านป่าขาด	44	4.53	9.02	-7.6067	0.0000
	บ้านหนองกุง	39	0.26	6.90		
การปฏิบัติ	บ้านป่าขาด	44	4.12	6.49	-9.1661	0.0000
	บ้านหนองกุง	39	0.08	0.99		

5.3.2 ผลการเปรียบเทียบความถี่ในการบริโภคขนม

5.3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ในการบริโภคขนมในช่วงหนึ่ง สัปดาห์ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังดำเนินโครงการของแต่ละ โรงเรียนในเขตเทศบาล

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างก่อนและหลังของการบริโภค ขนมของเด็กนักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยพบว่า หลังดำเนินโครงการความถี่ในการ บริโภคขนมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนชัยมีจำนวนลดลง เมื่อเทียบก่อนการดำเนิน โครงการที่ $\alpha = 0.05$ (ดู p-value ที่ตารางที่ 59) ส่วนนักเรียนในหมู่บ้านบะขามนั้นพบว่า ความถี่ของการบริโภคขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการไม่มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.05$ (ดู p-value ที่ตารางที่ 59)

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบความถี่ของการบริโภคขนมในหนึ่งสัปดาห์ของนักเรียนในโรงเรียน
เขตเทศบาลก่อนและหลังดำเนินโครงการ

หมู่บ้าน	ระยะดำเนิน โครงการ	n	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p-value
บ้านโนนชัย	ก่อน	53	10.87	10.28	4.4363	0.0000
	หลัง	53	9.23	9.04		
บ้านบะขาม	ก่อน	50	11.90	3.72	-1.3911	0.0853
	หลัง	50	12.43	7.00		

2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังดำเนินโครงการของแต่ละ
โรงเรียนในเขตชนบท

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างก่อนและหลังของการบริโภค
ขนมของเด็กนักเรียนในโรงเรียนทดลองบ้านป่าซาดพบว่า หลังดำเนินโครงการความถี่ในการ
บริโภคขนมของนักเรียนบ้านป่าซาดมีจำนวนลดลง เมื่อเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการที่ α
= 0.05 (ดู p-value ที่ตารางที่ 60) ส่วนในนักเรียนในหมู่บ้านหนองกุงนั้นพบว่า ความถี่ของ
การบริโภคขนมก่อนและหลังดำเนินโครงการไม่มีความแตกต่างกันที่ α = 0.05 (ดู p-value
ที่ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบความถี่ของการบริโภคขนมในหนึ่งสัปดาห์ของนักเรียนในโรงเรียน
เขตชนบทก่อนและหลังดำเนินโครงการ

หมู่บ้าน	ระยะดำเนิน โครงการ	n	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p-value
บ้านป่าซาด	ก่อน	44	13.35	4.42	6.3136	0.0000
	หลัง	44	11.16	7.38		
บ้านหนองกุง	ก่อน	39	6.61	2.08	0.0963	0.4619
	หลัง	39	6.58	2.63		

5.3.2.2 การเปรียบเทียบผลต่างความถี่ของการบริโภคขนมระหว่างโรงเรียนเขต

เทศบาลบ้านโนนชัยกับบ้านบะขาม และระหว่างโรงเรียนเขตชนบทบ้าน

ป่าซาดกับบ้านหนองกุง

ผลการเปรียบเทียบผลต่าง (ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินโครงการ) ในโรงเรียนทดลองบ้านโนนชัยเทียบกับผลต่าง (ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินโครงการ) ในโรงเรียนควบคุมบ้านบะขามพบว่า มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.05$ ส่วนผลการเปรียบเทียบผลต่างของความถี่ในการบริโภคขนมระหว่างโรงเรียนทดลองบ้านป่าซาดกับโรงเรียนควบคุมบ้านหนองกุงพบว่า มีความแตกต่างกันที่ $\alpha = 0.05$ (ดูตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบผลต่างความถี่ของการบริโภคขนมในหนึ่งสัปดาห์ของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโนนชัยกับบ้านบะขาม และโรงเรียนบ้านป่าซาดกับบ้านหนองกุง

เขต	บ้าน	n	$\bar{x}$	S.D.	t-test	p-value
เทศบาล	โนนชัย	53	-1.62	6.93	-4.1196	0.0000
	บะขาม	50	0.52	6.99		
ชนบท	ป่าซาด	44	-2.18	5.04	-4.9209	0.0000
	หนองกุง	39	-0.03	2.76		